

**SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA EDUKACYJNE
Z EDUKACJI DLA BEZPIECZEŃSTWA
DLA KLAS PIERWSZYCH
LICEUM I TECHNIKUM ZESPOŁU SZKÓŁ I PLACÓWEK OŚWIATOWYCH
W SKALE NA ROK SZKOLNY 2017/2018**

- **PIERWSZA POMOC W NAGŁYCH WYPADKACH**

celujący:

- prawidłowo udzielić pierwszej pomocy w sytuacji stresującej np. podczas zawodów,

bardzo dobry:

- uzasadnić, że prawidłowy meldunek może mieć istotne znaczenie dla ratowania życia poszkodowanego,
- uzasadnić konieczność udzielania pomocy w przypadku braku czynności życiowych poszkodowanego,
- udowodnić, że utrata przytomności stanowi zagrożenie życia poszkodowanego,
- ułożyć poszkodowanego w pozycji bocznej ustalonej i zmodyfikowanej w zależności od urazu,
- udzielić pomocy w przypadku epilepsji, cukrzycy, podtopienia.
- wskazać różnicę wykonywania sztucznego oddychania u niemowląt i małych dzieci,
- uzasadnić że od prawidłowego rozpoznania oraz szybkiej i umiejętnie wykonanej pomocy zależy życie ludzkie,
- uzasadnić przypadki, w których można założyć opaskę uciskową,
- rozpoznać krwawienie wewnętrzne na podstawie objawów pośrednich,
- uzasadnić, że krwotoki i silne krwawienia stanowią zagrożenie życia i zdrowia,
- przeciwdziałać rozwojowi wstrząsu,
- rozróżnić na podstawie charakterystycznych objawów rodzaje urazów kostno-stawowych,
- unieruchomić złamanie otwarte,
- wyjaśnić zagrożenia wynikające z uszkodzenia głowy i kręgosłupa,
- udzielić pomocy w zależności od umiejscowienia urazu,
- ocenić głębokość oparzenia na podstawie podstawowych objawów,
- ocenić stopień odmrożenia na podstawie objawów miejscowych,
- uzasadnić, że w przypadku urazów termicznych znajomość zasad postępowania ratowniczego skutecznie ratuje życie,
- określić ogólne zasady postępowania w przypadku oparzeń chemicznych wymagających szczególnej troski,
- zapobiegać rozwojowi wstrząsu uczuleniowego,
- zastosować prawidłowe czynności ratownicze w przypadku zadławienia,
- uzasadnić, że niewłaściwie udzielona pomoc przy usuwaniu ciał obcych z organizmu człowieka może stanowić dodatkowe zagrożenie dla zdrowia i życia,
- uzasadnić, że umiejętne opatrywanie urazów łagodzi ból i sprzyja gojeniu się ran,
- stosować schemat postępowania ratowniczego w przypadku uszkodzeń mieszanych,
- udzielić pomocy osobie z zawałem serca,
- pomóc osobie z atakiem astmy oskrzelowej,

dobry:

- zinterpretować cywilnoprawne skutki udzielania pomocy,
- zapobiegać omdleniu,

- stosować schemat postępowania ratowniczego,
- wyjaśnić przyczyny zaburzeń czynności życiowych poszkodowanego,
- wykonać resuscytację krążeniowo-oddechową u dorosłego,
- scharakteryzować czynniki wpływające na proces gojenia się ran,
- wyjaśnić sposoby zapobiegania zakażeniom,
- zastosować właściwy opatrunek w zależności od rodzaju i umiejscowienia rany,
- scharakteryzować krwotoki wewnętrzne,
- ułożyć poszkodowanego w zależności od umiejscowienia urazu,
- omówić podstawowe przyczyny urazów kostno-stawowych,
- udzielić pomocy w przypadku złamania, zwichnięcia lub skręcenia,
- zastosować podręczne środki do unieruchomienia urazu,
- zastosować unieruchomienie ułożeniowe,
- obliczyć rozległość oparzenia stosując odpowiednie metody,
- przeciwdziałać rozwojowi wstrząsu,
- scharakteryzować rodzaje zagrożeń towarzyszących rozległym oparzeniom lub odmrożeniom,
- scharakteryzować rodzaje zagrożeń występujących podczas udzielania pomocy w przypadku oparzeń chemicznych,
- scharakteryzować poszczególne rodzaje ran kłasnanych,
- udzielić pomocy w przypadku ukąszenia przez żmiję,
- wyjaśnić zastosowanie poszczególnych materiałów opatrunkowych,
- opatrzeć rany umiejscowione na różnych częściach ciała,
- posługiwać się chustą trójkątną podczas opatrywania ran i unieruchamiania złamań,
- wyjaśnić schemat postępowania w sytuacji zadzierzgnięcia,
- udzielić pomocy osobie porażonej prądem elektrycznym,
- wyjaśnić sposób postępowania z osobą poszkodowaną u której występuje niedocukrzenie krwi,

dostateczny:

- wyjaśnić zasady zachowania się ratujących na miejscu wypadku,
- omówić poszczególne ogniwa łańcucha ratunkowego,
- wezwać pomoc według wyuczonego schematu,
- określić zasady ustawiania trójkąta ostrzegawczego na drodze,
- postępować według poznanego schematu ratunkowego,
- rozpoznać zaburzenia podstawowych funkcji życiowych organizmu,
- scharakteryzować czynności doraźne, ratujące życie,
- scharakteryzować przyczyny i objawy nagłych zapaśćnięć,
- udzielić pierwszej pomocy w przypadku omdlenia,
- scharakteryzować poszczególne rodzaje ran oraz sposoby gojenia się ran,
- stosować podstawowe zasady opatrywania ran,
- scharakteryzować rodzaje i niebezpieczeństwa krwotoków,
- zatamować krwotok zewnętrzny,
- zastosować opatrunek uciskowy,
- rozpoznać na podstawie charakterystycznych objawów niektóre urazy kręgosłupa i głowy,
- scharakteryzować stopnie oparzeń,
- udzielić pierwszej pomocy w przypadku oparzeń termicznych,
- udzielić pomocy w przypadku odmrożenia,
- scharakteryzować poszczególne rodzaje oparzeń chemicznych,
- udzielić pierwszej pomocy w zależności od rodzaju oparzenia,
- wyjaśnić sposoby udzielania pierwszej pomocy w zależności od rodzaju urazu,
- udzielić pomocy pogryzionemu przez zwierzę,
- udzielić pomocy w przypadku użądlenia,
- omówić sposoby postępowania podczas usuwania ciał obcych,

- zastosować podstawowe sposoby usuwania ciał obcych z organizmu,
- omówić funkcję jaką spełnia opatrunek,
- omówić podstawowe zasady ratowania poszkodowanego w wodzie lub pod lodem,
- zapobiegać rozwojowi wstrząsu,
- stosować schemat postępowania ratunkowego w wypadkach komunikacyjnych,

dopuszczający:

- wymienić prawne podstawy udzielania pomocy poszkodowanym,
- zdefiniować podstawowe pojęcia omawiane na lekcjach,

• SYSTEM BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA

bardzo dobry:

- wykazać znaczenie położenia geograficznego Polski dla bezpieczeństwa europejskiego,
- określić zadania podsystemów kierowania w czasie wojny,
- określić, na czym polega współpraca terenowych organów administracji wojskowej z organami administracji rządowej i samorządowej w zakresie planowania obronnego,
- określić kto nie podlega obowiązkowi świadczeń osobistych i uzasadnić dlaczego.

dobry:

- wyjaśnić rolę poza zbrojnych działań wojennych,
- omówić cel i zadania poszczególnych ogniw wchodzących w skład układu pozamilitarnego,
- określić zadania samorządu terytorialnego w dziedzinie obronności kraju,
- omówić zadania organów władzy i administracji publicznej w planowaniu obronnym państwa,
- wyjaśnić różnicę między obowiązkiem świadczeń rzeczowych a osobistych,
- wyjaśnić istotę świadczeń szczególnych,
- określić rolę i zadania sił zbrojnych w systemie obronności państwa,
- określić zadania Sił Zbrojnych RP,

dostateczny:

- zdefiniować pojęcia omawiane na lekcjach,
- omówić zadania systemu obronności państwa,
- omówić podstawowe zasady obronności państwa,
- wyjaśnić kto i w jakim zakresie planuje świadczenia obronne,
- wyjaśnić, na czym polega obowiązek świadczeń osobistych w czasie pokoju,
- wyjaśnić, na czym polegają świadczenia rzeczowe,
- omówić znaczenie Wojsk lądowych w systemie obronności,
- scharakteryzować Sił powietrznych,
- omówić zadania operacyjne Marynarki wojennej,
- scharakteryzować Wojska specjalne,
- wyjaśnić co to są Narodowe Siły Rezerwowe,

dopuszczający:

- wymienić funkcje obronne państwa,
- wymienić naczelnego organa kierowania obroną kraju,
- wymienić rodzaje świadczeń na rzecz obrony,
- wymienić rodzaje wojsk wchodzących w skład Wojsk lądowych,

- wymienić rodzaje wojsk wchodzących w skład Sił powietrznych,
 - wymienić rodzaje wojsk wchodzących w skład Marynarki wojennej,
 - zdefiniować podstawowe pojęcia omawiane na lekcjach,
- OCHRONA LUDNOŚCI I OBRONA CYWILNA

bardzo dobry:

- uzasadnić słuszność idei ruchu czerwono krzyżowego,
- określić znaczenie międzynarodowych unormowań prawnych dla humanitarnego traktowania i niesienia pomocy rannym, chorym i rozbitkom,
- uzasadnić konieczność ścigania i karania za zbrodnie wojenne,
- podać przykłady łamania gwarancji humanitarnego traktowania ofiar wewnątrzpaństwowych konfliktów zbrojnych,
- uzasadnić, że znajomość MPH stanowi podstawowy warunek jego przestrzegania w przyszłości,
- uzasadnić, że zachowanie dziedzictwa kulturowego ma wielkie znaczenie dla wszystkich narodów świata,
- zaplanować ewakuację z budynku szkolnego na wypadek zagrożenia,
- udowodnić ze znajomość sygnałów alarmowych i zasad zachowania się po ich ogłoszeniu skutecznie ratuje życie,
- zaproponować środki ochrony skóry dla członków swojej rodziny,
- uzasadnić konieczność wykonywania zabezpieczeń przed skażeniami i zakażeniami,
- zaplanować organizację punktu zabiegów sanitarnych w domu, szkole,
- uzasadnić konieczność zachowania szczególnej ostrożności podczas wykonywania zabiegów sanitarnych i specjalnych,

dobry:

- omówić podstawowe zasady humanitarne wynikające z konwencji genewskich,
- rozpoznać znaki i barwy ochronne oraz wyjaśnić ich znaczenie,
- omówić podstawowe postanowienia dotyczące humanitarnego traktowania osób, które nie biorą udziału w działaniach zbrojnych,
- uzasadnić zakaz traktowania poniżającego i okrutnego,
- uzasadnić potrzebę ochrony dóbr niezbędnych dla przetrwania ludności,
- uzasadnić konieczność ochrony dóbr kultury,
- omówić zasady ochrony specjalnej i ogólnej dóbr kultury,
- omówić systemy alarmowe instalowane w dużych zakładach pracy, miastach i gminach,
- wyjaśnić zasady zachowania się ludności po usłyszeniu sygnału alarmowego,
- dobrać odpowiedni do wielkości głowy rozmiar maski,
- posługiwać się maską kompletną i niekompletną,
- wyjaśnić zasady organizacji ewakuacji ludności z terenu zagrożonego,
- wykazać różnicę między zabiegami całkowitymi i częściowymi,
- wyjaśnić celowość organizowania punktów zabiegów sanitarnych i specjalnych,

dostateczny:

- wyjaśnić istotę zasad humanitarnych ruchu Międzynarodowego Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy (MCKiCP),
- omówić obowiązki walczących stron w zakresie ochrony ludności cywilnej,
- uzasadnić konieczność poszanowania, ochrony i leczenia rannych, chorych i rozbitków,
- omówić obowiązki osób cywilnych i stowarzyszeń w zakresie pomocy rannym, chorym i

- rozbitkom,
- wyjaśnić pojęcie „dobra kultury”,
 - umieć zidentyfikować międzynarodowe znaki rozpoznawcze konwencji haskiej,
 - omówić rodzaje alarmów,
 - omówić sposób zachowania się uczniów po usłyszeniu sygnału alarmu w szkole,
 - wyjaśnić przeznaczenie środków ochrony dróg oddechowych,
 - omówić części składowe masek różnych typów ze względu na ich przeznaczenie,
 - wyjaśnić poznane na lekcjach pojęcia, określenia,
 - omówić sposoby przeprowadzania zabiegów sanitarnych i specjalnych,
 - omówić zastosowanie Indywidualnego Pakietu Przeciwichemicznego (IPP),

dopuszczający:

- wymienić wskazania dotyczące ochrony kobiet i dzieci,
 - wymienić postanowienia prawne traktujące o ochronie dóbr kultury.
 - zdefiniować podstawowe pojęcia,
 - wymienić urządzenia i środki alarmowania,
 - wymienić typowe i zastępcze środki ochrony skóry,
 - wymienić rodzaje budowli ochronnych,
- **ZAGROŻENIA CZASU POKOJU**

bardzo dobry:

- udowodnić że przyczyną zagrożeń nadzwyczajnych może być lekkomyślność i niefrasobliwość człowieka,
- zaplanować ewakuację rodziny na wypadek klęski żywiołowej,
- wydobyć uszkodzonego z pojazdu,
- wskazać te przedsięwzięcia władz lokalnych, które mają na celu poprawę stanu środowiska naturalnego,
- zaplanować ćwiczenia relaksacyjne dla siebie,
- zaplanować sposoby zapobiegania i przeciwdziałania panice w określonej sytuacji,

dobry:

- wyjaśnić zasady zachowania się w przypadku klęsk żywiołowych,
- udowodnić że technizacja życia może stanowić zagrożenie dla środowiska,
- omówić sposoby ewakuacji uszkodzonych z zagrożonego terenu,
- omówić podstawowe zasady transportowania uszkodzonych,
- wyjaśnić mechanizm powstawania stresu i jego skutki,
- opisać najbardziej typowe sposoby radzenia sobie ze stresem,
- wyjaśnić mechanizm powstawania paniki.

dostateczny:

- omówić zagrożenia związane z działalnością człowieka,
- wyjaśnić zasady zachowania się w sytuacji zagrożeń,
- wyjaśnić przyczyny powstawania zagrożeń,
- omówić przyczyny powstawania zagrożeń środowiska miejskiego lub wiejskiego,
- omówić działania ekologiczne w różnych sytuacjach życiowych,
- omówić działania ekologiczne na terenie wsi, osiedla, miasta,
- zdefiniować pojęcia omawiane na lekcjach,
- zademonstrować podstawowe techniki podnoszenia i odciągania uszkodzonych,
- wyjaśnić pojęcie stresu,

- opisać najczęstsze reakcje człowieka na stres,
- wyjaśnić znaczenie słowa panika,
- opisać najczęstsze zachowania osób, które uległy panice.

dopuszczający:

- wymienić rodzaje zagrożeń,
- wymienić nadzwyczajne lokalne zagrożenia środowiska,
- wymienić sposoby ewakuacji poszkodowanych,
- wymienić sytuacje i czynniki stresujące,
- wymienić podstawowe sytuacje sprzyjające rozwojowi paniki,
- **ZAGROŻENIA WYSTĘPUJĄCE PODCZAS WOJNY**

bardzo dobry:

- udowodnić ze kryzysy i konflikty lokalne mogą stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa naszego kraju,
- udowodnić ze znajomość działania czynników rażenia może przyczynić się do zmniejszenia strat.

dobry:

- wyjaśnić zależności między niestabilnością polityczną i gospodarczą krajów sąsiednich a bezpieczeństwem Polski,
- określić, w jakim stopniu warunki atmosferyczne wpływają na zachowanie się ludności w terenie skażonym,

dostateczny:

- dokonać podziału współczesnych środków rażenia,
- omówić zasady zachowania się w terenie skażonym,
- wyjaśnić sposoby zapobiegania rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych,

dopuszczający:

- wymienić przyczyny konfliktów zbrojnych,
- wymienić zagrożenia wynikające ze współczesnych działań wojennych,
- wymienić cechy współczesnych zagrożeń ludności.

KRYTERIA OCENIANIA DLA PRZEDMIOTU

EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA W ROKU SZKOLNYM 2017/2018

- Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:
- posiada wiedzę obejmującą wiadomości i umiejętności wykraczające poza program nauczania edukacji dla bezpieczeństwa wynikające z indywidualnych zainteresowań,
 - wykonuje nietypowe opracowania, prezentacje przydatne do lekcji,
 - samodzielnie pogłębia zdobytą wiedzę,
 - umiejętnie wykorzystuje zdobyte wiadomości z literatury, programów radiowych i telewizyjnych, internetu,
 - osiąga sukcesy w zawodach sportowo-obronnych i pierwszej pomocy.

- Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:
- opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności określony programem nauczania,
 - samodzielnie, logicznie i pewnie przekazuje wiedzę,
 - dobrowolnie wykonuje dodatkowe zadania,
 - odpowiedzi ucznia są samodzielne,
 - wykazuje zainteresowanie problematyką przedmiotu, jest aktywny na lekcjach,
 - uczestniczy w zawodach sportowo-obronnych i pierwszej pomocy.

- Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:
- opanował wiedzę i umiejętności w mniejszym stopniu niż wymaga tego program,
 - jest aktywny na lekcji,
 - poprawnie stosuje wiadomości i wyciąga wnioski ze zdobytej wiedzy, czasami z pomocą nauczyciela

- Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:
- opanował wiadomości i umiejętności przewidziane w programie nauczania w stopniu zadowalającym,
 - wykazuje niewielkie zainteresowanie zdobytą wiedzą,
 - potrafi wykonać łatwe zadania,
 - przy pomocy nauczyciela wyciąga wnioski ze zdobytej wiedzy,
 - odpowiedzi ucznia są niesamodzielne, kierowane przez nauczyciela.

- Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:
- posiada wiedzę obejmującą wiadomości i umiejętności łatwe, niezbędne w dalszej edukacji,
 - rozumie najprostsze pojęcia,
 - nie wykazuje zainteresowania zdobytą wiedzą,
 - przy pomocy nauczyciela potrafi przekazać zdobytą wiedzę.

PONADTO

- Ocenianiu podlega wiedza i umiejętności ucznia.
- Sprawdziany są obowiązkowe (zgodnie z wewnątrzszkolnym systemem oceniania).
- Uczeń, który otrzymał ocenę niedostateczną ze sprawdzianu, lub w nim nie uczestniczył, ma obowiązek sprawdzian ten zaliczyć w terminie podanym przez nauczyciela.
- Każdy sprawdzian poprzedzony jest zapowiedzią udokumentowaną wpisem w e-dzienniku.
- Kartkówki obejmują materiał trzech ostatnich lekcji i nie podlegają poprawie.
- Uczeń ma prawo do dodatkowych ocen za wykonane prace nadobowiązkowe zlecone

- przez nauczyciela.
- Za aktywność na zajęciach uczeń może być nagrodzony oceną.
 - Prowadzenie zeszytu jest obowiązkowe i może podlegać ocenie.
 - Uczeń, który opuścił więcej niż 50% lekcji, a brakuje innych podstaw do wystawienia oceny – nie może być klasyfikowany.
 - Uczeń, który uchyla się od oceniania może być nieklasyfikowany.
 - Dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych dopasowuje się wymagania edukacyjne zgodnie z zaleceniami Poradni P-P.
 - Prace uczniów są przechowywane w szkole, wgląd do swoich prac mają uczniowie i ich rodzice (prawni opiekunowie).